

**PATRON
NASZEJ
SZKOŁY**



Władysław Broniewski

Władysław Broniewski urodził się 17 grudnia 1897 r. w Płocku.
Wywodził się z rodziny inteligenckiej o szlacheckich korzeniach.
Był synem Zofii z Lubowidzkich i Antoniego Broniewskiego, miał dwie
starsze siostry - Zofię i Janinę.



*Płock — dom rodzinny
Władysława Broniewskiego
Fot. Tomasz J. Gałązka*

Władysław Broniewski, gdy miał 4 lata i (po prawej) jedno z ostatnich zdjęć poety



Uczył się w Gimnazjum Polskim w Płocku, był tam współzałożycielem półtajnej drużyny skautów, nawiązującej do tradycji Konstytucji 3 Maja i powstania styczniowego.



W 1915 r. Władysław Broniewski wstąpił do Legionów Piłsudskiego. Miał wtedy 17 lat. Broniewski otrzymał za zasługi wojenne Srebrny Krzyż Orderu Wojennego Virtuti Militari i czterokrotnie Krzyż Walecznych.



Wraz z Anką w żoliborskim domu –zdjęcie nigdy nie publikowane



Za udział w kryzysie przysięgowym Broniewski był internowany w Szczypiornie. Zwolniony z obozu zdał maturę jako ekstern, po czym wstąpił na Uniwersytet Warszawski. Jednocześnie działał w konspiracji, w Polskiej Organizacji Wojskowej. Broniewski nie był zadowolony z reform w powojennej Polsce, co spowodowało radykalizowanie jego poglądów. Po śmierci Gabriela Narutowicza zbliżył się do lewicy rewolucyjnej.

Bagnet na broń!

Kiedy przyjdą podpalić dom,
ten w którym mieszkasz — Polskę,
kiedy rzucą przed siebie grom,
kiedy runą żelaznem wojskiem
i pod drzwiami staną, i nocą
kolbami w drzwi załomcą —
ty, ze snu podnosząc skroń,
stań u drzwi:
Bagnet na broń!
Trzeba krwi!

Są w ojczyźnie rachunki krzywd,
obca dłoń ich też nie przekreśli,
ale krwi nie odmówi nikt:
wysączymy ją z piersi i z pieśni.
Cóż, że nieraz smakował gorzko
na tej ziemi więzienny chleb?
Za tę dłoń wyciągniętą nad Polską —
kula w łeb!

Ogniomistrz i sere i słów,
poeto — nie w pieśni troska...
Dzisiaj wiersz — tą strzelecki rów,
okrzyk i rozkaz:
Bagnet na broń!
Bagnet na broń!
A gdyby umierać przyszło,
przypomnimy co rzekł Cambronne
i powiemy to samo — nad Wisłą.



We wrześniu 1939 roku Broniewski zgłosił się do wojska na ochotnika. Przejechał z Warszawy przez Lublin i Lwów do Tarnopola. 12 września został przydzielony do Ośrodka Zapasowego 28 Dywizji Piechoty w Zbarażu. Zanim jednak miał okazję stanąć do walki z wojskami niemieckimi, Polska została zaatakowana przez Związek Radziecki. Broniewski był świadkiem wejścia Armii Czerwonej do Lwowa we wrześniu 1939 r. Od tego momentu wszystkie utwory literackie musiały przechodzić przez cenzora. Broniewski nie mógł pogodzić się z tym, że Związek Radziecki napadł na Polskę, czemu dawał wyraz w swojej twórczości.



Na terenach zajętych przez armię radziecką znalazły się także pierwsza żona Broniewskiego, Janina Broniewska i ich córka, Joanna (Anka).

Z Anką i Majką
(ok. 1950 r.)



Broniewski miał nadzieję, że przebywając na terenach zajętych przez Sowietów będzie mógł bez przeszkód publikować swoje wiersze. Radziecka cenzura nie dopuściła jednak do wydawania jego utworów o treści patriotycznej.



24 stycznia 1940 r. Władysław Broniewski został wraz z innymi poetami aresztowany we lwowskiej restauracji "Ognisko Inteligencji".



27 stycznia, a więc trzy dni po aresztowaniu, w "Czerwonym Sztandarze" ukazał się artykuł Włalda Kolskiego pod tytułem "Zgnieść gadzinę nacjonalistyczną", w którym autor starał się uzasadnić aresztowanie, szkalując zatrzymanych poetów. Osoby zatrzymane podczas tej prowokacji zostały przewiezione do ciężkiego więzienia lwowskiego.

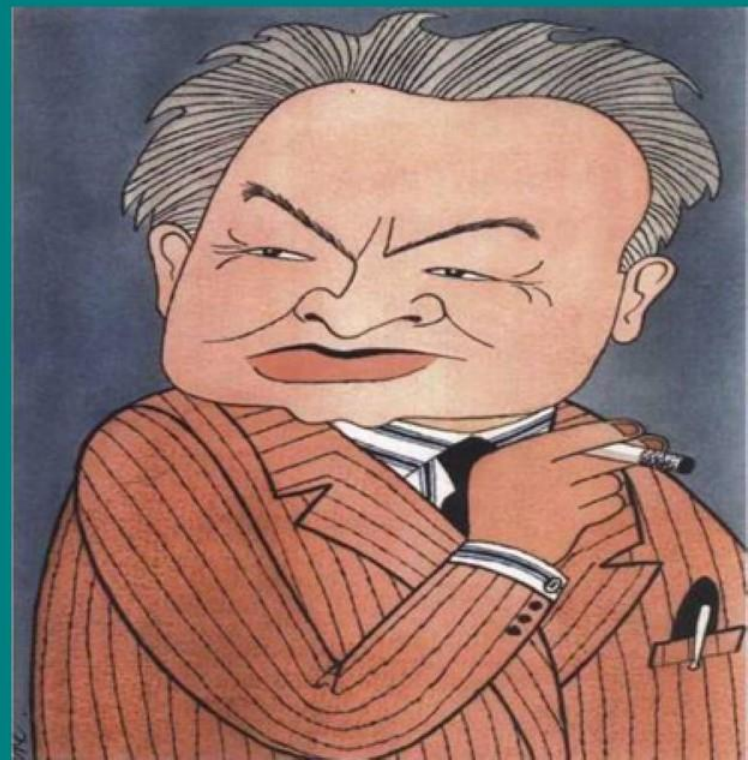


Po czterech miesiącach, w maju 1940 r., Broniewski został przetransportowany do więzienia [NKWD](#) na Łubiance, gdzie spędził trzynaście miesięcy. Po wybuchu wojny niemiecko-rosyjskiej wywieziono go do Saratowa, a następnie do [Alma Aty](#), gdzie został wypuszczony 7 sierpnia 1941 r.

W 1941 r. wstąpił do armii polskiej, z którą przeszedł na [Bliski Wschód](#).

Do kraju wrócił w 1945 roku.

W okresie powojennym początkowo tworzył utwory refleksyjne o motywach osobistych.



Tatry, na nartach razem z Janiną i Anką





W 1952 r. Broniewski wydał zbiór „Mazowsze” — pełen zadumy nad pięknem mazowieckiego krajobrazu. Wraz z córką, Anką, reżyserem filmowym projektował realizację poematu filmowego o Wiśle. Nagła, tragiczna śmierć córki spadła na poetę jak grom. Jej to właśnie poświęcony jest ostatni tom wierszy „Anka” (1956) wydany za życia poety. N z: górnym: Broniewski z córką Anką i wnuczką Ewą w 1954 r., dolnym: lato 1959 r. — z psem Łepkiem w Kazimierzu nad Wisłą. (17)



1 września 1954 córka Władysława Broniewskiego, Anka, zmarła w swoim mieszkaniu przy ul. Koszykowej w Warszawie. Bezpośrednią przyczyną śmierci był ulatniający się gaz. Anka kręciła wtedy film "Wisła". Najprawdopodobniej wróciła bardzo zmęczona z planu filmowego, gdzie montowała nakręcony materiał, potem miała tylko przepakować rzeczy, przenocować i ruszyć rano na następne zdjęcia.



• 1945 - Anka w Zakopanem



• Z Anką i psem

Śmierć córki wywarła ogromny wpływ na poetę.
Stworzył on wtedy cykl wierszy, porównywany z Trenami
Jana Kochanowskiego.

Poeta zmarł w Warszawie, 10 lutego 1962 roku.





"Kwiaty w pokoju"

Kwiaty w pokoju? Źródło
niepokoju.

Chciałoby się widzieć na przykład
kaczeńce, albo niezabudki nad
bardzo pięknym strumieniem
i przychodzi jakiś mędek : "A czy
kaczeńce - to szczęście?"
i zrzędzi nad moim sumieniem.

A niechże on się dowie
niechże się zastanowi,
że Wisła płynie,
że ja kwiaty i wodę kocham,
że jak ich nie widzę, to kocham.

Sztafeta pokoleń



- Wnuczka poety, Ewa Zawistowska, z najmłodszym pra-pra wnukiem Broniewskiego, Akisem



- Prawnuczka z pra-pra wnukiem

Wnuczka poety wraz z jego pra-prawnukiem, Mateuszem



Pra-pra wnukowie Broniewskiego – Najstarszy Mateusz, Szymon oraz najmłodszy - Akis



Aktualne zdjęcie płockiego domu Broniewskiego



Twórczość poetycka:
tomiki wierszy
"Wiatraki" (1925)
"Dymy nad miastem"
"Troska i pieśń"
"Krzyk ostateczny"
"Bagnet na broń" (1943)
"Drzewo rozpaczające" (1945)
"Wiersze warszawskie"
"Nadzieja"
"Anka"
"Nowe wiersze"

i inne

- Prezentację wykonały
Katarzyna Przybyszewska
i Marzena Waśkiewicz

